11 Νοεμβρίου 2016

Επιχείρηση διάβασμα στο σπίτι”: Μια δασκάλα και μια μαμά μάς εξηγούν γιατί οι γονείς δεν πρέπει να εμπλέκονται στη μελέτη των παιδιών

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Μπορεί το κουδούνι που σηματοδοτεί το σχόλασμα να αποτελεί μια ανάσα ανακούφισης για τους μικρούς μαθητές που δεν βλέπουν την ώρα να αφήσουν πίσω τους τα θρανία και να ξεχυθούν για παιχνίδι αλλά στην πραγματικότητα κάθε άλλο παρά προάγγελος ανεμελιάς και απόλυτης ελευθερίας είναι. Τα παιδιά μετά τη λήξη του σχολικού ωραρίου, ετοιμάζονται για ένα δεύτερο γύρο διαβάσματος αυτή τη φορά στο σπίτι.

Είναι αλήθεια ότι τα παιδιά από την Α’ Δημοτικού κιόλας έχουν ένα φορτωμένο πρόγραμμα σχολικών εργασιών για το σπίτι που τους στερεί πολύτιμο χρόνο παιχνιδιού και διασκέδασης και ταυτόχρονα τα αναγκάζει να σπαταλούν τουλάχιστον άλλες δυο ώρες διαβάσμάτος εντός σπιτιού. Για σκεφθείτε πόσο κουραστική είναι μια τέτοια διαδικασία για τους μαθητές μεγαλύτερων τάξεων που μετά από 6 ώρες μαθήματος, επιστρέφουν σπίτι και αυτό που τους περιμένει είναι πάλι...ορθογραφία, αντιγραφή, ανάγνωση, φυλλάδια, ασκήσεις Μαθηματικών και επανάληψη για διαγώνισμα!

Η επιχείρηση “Διάβασμα στο Σπίτι” αποτελεί σημείο τριβής μεταξύ γονέων και παιδιών με τα νεύρα και τις φωνές να κυριαρχούν στην προσπάθεια κάθε πλευράς να εξηγήσει τα “θέλω” και τις ανάγκες της.«Διαβάζουμε καθημερινά πολλές ώρες, είναι σωστό;» «Είναι καλό να κάθομαι συνεχώς δίπλα του όταν διαβάζει;» «Πότε πρέπει να ξεκινάμε το διάβασμα και με ποια μαθήματα;» «Πειράζει που καμιά φορά του λύνω εγώ τις ασκήσεις;» αυτά είναι τα βασικότερα ερωτήματα που μας θέτουν επισταμένως οι γονείς από την έναρξη της σχολικής χρονιάς μέχρι τη λήξη των μαθημάτων.

Το Infokids.gr θέλοντας να δώσει μια χείρα βοηθείας τόσο στους αγχωμένους γονείς όσο και στους μαθητές που πασχίζουν καθημερινά να βγουν νικητές στη μάχη του διαβάσματος χωρίς να στερηθούν το πολύτιμο χρόνο του παιχνιδιού, απευθύνθηκε σε μια δασκάλα και σε μια μητέρα μαθήτριας της Β’ Δημοτικού ώστε να ανακαλύψει ποια είναι η χρυσή τομή που θα πρέπει να τηρείται από τους γονείς αναφορικά με την εμπλοκή τους στο διάβασμα των παιδιών!

Η γενική άποψη που ισχύει είναι ότι τουλάχιστον στις πρώτες τάξεις του Δημοτικού οι γονείς θα πρέπει να είναι δίπλα στο παιδί την ώρα του διαβάσματος, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι πρέπει να κάνουν τις ασκήσεις του. Βέβαια σε πολλές περιπτώσεις η θεωρία απέχει από την πράξη με αποτέλεσμα να μην είναι λίγες οι φορές που κάποιοι γονείς να γράφουν εκθέσεις και φυλλάδια των παιδιών όταν αυτά δεν έχουν όρεξη προκειμένου το “καμάρι” τους να μην πάει αδιάβαστο στο σχολείο. Σύμφωνα με σχετικές έρευνες, οι γονείς ασχολούνται ενεργά με το διάβασμα των παιδιών είτε επειδή πιστεύουν ότι πρέπει να εμπλέκονται, είτε επειδή θεωρούν ότι αυτή τους η στάση έχει θετικό αντίκτυπο στη μάθηση του

παιδιού είτε έχοντας την άποψη ότι η εμπλοκή τους ζητείται, αναμένεται και εκτιμάται θετικά από τους δασκάλους. Τι ισχύει όμως στην πράξη;

Πόσες ώρες πρέπει να διαρκεί το διάβασμα στο σπίτι ώστε και ο μαθητής να μην κουράζεται αλλά και η μελέτη να είναι αποτελεσματική; Μέχρι ποιου βαθμού είναι αποδεκτή η εμπλοκή του γονέα στο διάβασμα; Οι σχολικές εργασίες είναι αποκλειστικά ευθύνη των μαθητών; Πώς πρέπει να διαχειριστεί ο γονιός τυχόν απορίες ή δυσκολία εμπέδωσης του μαθήματος από το παιδί; Απαντώντας σε αυτά τα ερωτήματα που μας θέτουν κατά καιρούς οι γονείς η κα Άννα Παππά, Δασκάλα και Διευθύντρια του 18ου Δημοτικού Σχολείου Θεσσαλονίκης μάς αποκαλύπτει τα μυστικά ώστε κάθε μαθητής να διαβάζει σωστά και αποτελεσματικά χωρίς να απαιτείται η παρουσία του γονέα και ταυτόχρονα κρούει τον κώδωνα του κινδύνου που ελλοχεύει από την ανάμειξη των γονιών στη μελέτη του παιδιού τους.

Πόσες ώρες πρέπει να διαβάζει ένας μαθητής Δημοτικού;

Δεν υπάρχει προκαθορισμένο ωράριο για τη μελέτη στο σπίτι. Ούτε πρέπει να υπάρχει. Το ζητούμενο είναι ο μαθητής να κάνει όλες τις εργασίες με προσοχή και χωρίς βιασύνη. Το κάθε παιδί χρειάζεται το δικό του οργανωμένο χώρο και χρόνο μελέτης, ενώ κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας θα πρέπει να επικρατεί ηρεμία στο σπίτι. Δεν πρέπει το παιδί να διαβάζει τη μία στιγμή στο τραπέζι της κουζίνας, την άλλη στιγμή στο σαλόνι ή εκεί που σιδερώνει η μαμά του. Όπως ακόμη θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι μιλάμε για μελέτη και όχι διάβασμα. Μελετώ αυτό που ήδη έχω προσλάβει ως πληροφορία και έχω επεξεργαστεί ώστε να το μετατρέψω σε γνώση στο σχολείο μου, με τον δάσκαλό μου. Βέβαια και οι γονείς πρέπει να σεβαστούν το δικαίωμα του παιδιού στο παιχνίδι και να μη του στερούν τον απαραίτητο χρόνο.

Μάλιστα στο σημείο αυτό η κα Παππά έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στο πώς θα πρέπει να είναι δομημένος ο χρόνος μελέτης του παιδιού αναφέροντας ότι “Γονείς και παιδί κατόπιν συζητήσεως θα πρέπει να αποφασίσουν από κοινού το πρόγραμμα ημερήσιας μελέτης (ας κρατηθούν κάποιες περίοδοι όπου το παιδί δεν θα διαβάζει καθόλου, όπως την Παρασκευή το βράδυ ή την Κυριακή), την ώρα έναρξης και λήξης της μελέτης, το χρόνο των διαλειμμάτων καθώς και τη σειρά των εργασιών.

Πρέπει ο γονέας να εμπλέκεται στο διάβασμα των παιδιών και σε ποιο βαθμό μπορεί να είναι αυτό αποδεκτό;

Η εμπλοκή των γονέων και μάλιστα όταν είναι πιεστική, μπορεί να έχει τα αντίθετα αποτελέσματα. Οι γονείς δεν πρέπει να παίζουν το ρόλο του δασκάλου, υπάρχει κίνδυνος το παιδί να μην προσέξει ποτέ τον δάσκαλό του. Τα σχολικά

καθήκοντα είναι αποκλειστικά ευθύνη του παιδιού και ως έτσι πρέπει να εκλαμβάνονται από τους γονείς του. Με κανέναν τρόπο η βοήθεια δεν σημαίνει ότι οργανώνουμε εμείς την εργασία του. Συμμετοχή δεν σημαίνει ότι κρατάμε το βιβλίο για να μας πει το μάθημα χωρίς να του ξεφύγει γραμμή, αλλά να είμαστε κοντά του όταν μας χρειαστεί. Με άλλα λόγια, οι γονείς που εμπλέκονται ασφυκτικά στο διάβασμα των παιδιών τους, βλέπουν το αύριο των παιδιών τους με τα μάτια του χθες. Δεν κρίνονται και δεν αξιολογούνται οι γονείς. Αν ο γονέας θέλει να βοηθήσει το παιδί του, πρέπει να το ενθαρρύνει ώστε εκείνο να συσχετίζει αυτά που έμαθε στο σχολείο με αυτά που παρατηρεί γύρω του. Να εμπλέκεται ο γονέας, αλλά δεν θα πρέπει να έχει την ταύτιση του ρόλου πχ “Εχουμε διάβασμα”, Έχουμε εργασίες”, αντιθέτως έχει διάβασμα, έχει διαγώνισμα, έχει εργασίες.

Τι πρέπει να κάνει ο γονιός όταν το παιδί δεν έχει κατανοήσει τη διδακτέα ύλη και δυσκολεύεται με τις εργασίες του;

Θα πρέπει να καταλάβουν οι γονείς, ότι μέσω της σχολικής εργασίας θα αξιολογηθεί η προσπάθειά του παιδιού, με σκοπό τον εντοπισμό κάποιων αδυναμιών του και τη σωστή αντιμετώπισή τους, για να μπορέσει να χτίσει την προσωπική του μόρφωση. Συνεπώς αν δεν έχει κατανοήσει ή δεν έχει επεξεργαστεί σωστά την πληροφορία το παιδί τότε πρέπει την επόμενη ημέρα να ζητήσει νέα παρέμβαση από τον δάσκαλο του. Το παιδί μαθαίνει από το λάθος του. Και το λάθος πρέπει να το γνωρίζει ο δάσκαλος. Εάν παρά ταύτα ο συγκεκριμένος μαθητής δεν έχει την ωριμότητα ή τη νοητική ικανότητα να αφομοιώσει κάτι που το κάνουν εύκολα οι περισσότεροι συμμαθητές του, τότε χρειάζεται συμπληρωματική βοήθεια, που είναι αμφίβολο αν μπορούν να την προσφέρουν οι γονείς του. Ακόμη χειρότερο είναι να τιμωρήσουν ή να προσβάλουν λεκτικά το παιδί τους. Ο ρόλος του γονέα είναι αυτός του συμπαραστάτη, του ανθρώπου που ακούει με προσοχή όλα όσα του εμπιστεύεται το παιδί του.

Πρέπει οι γονείς να κάνουν τις σχολικές εργασίες των παιδιών αντί για αυτά; Τι συμβουλεύετε όσους γονείς υποκαθιστούν το ρόλο του μαθητή;

Σε καμία περίπτωση οι γονείς δεν πρέπει να επωμιστούν τα καθήκοντα του παιδιού τους. Του υπονομεύουν το μέλλον, το καθιστούν οκνηρό, ανεύθυνο, τεμπέλικο, χωρίς πρωτοβουλία. Το παιδί να κάνει αυτά που μπορεί, μέχρι εκεί που μπορεί, όπως μπορεί και ο δάσκαλος είναι αυτός που θα εντοπίσει την αδυναμία του μαθητή. Ο δάσκαλος είναι αυτός που θα υποψιαστεί τυχόν μαθησιακό πρόβλημα και θα το διαχειριστεί καλύτερα από τον γονέα του παιδιού. Ούτως ή άλλως ο δάσκαλος υποψιάζεται ότι την εργασία την έκαναν οι γονείς του μαθητή. Επί αυτής της βάσης η συμβουλή του δασκάλου προς τους γονείς του παιδιού είναι να μη προσβάλουν τον μαθητή, να μη χρησιμοποιούν μειωτικούς χαρακτηρισμούς και

να μιλήσουν με τον δάσκαλο για το πρόβλημα του μαθητή. Άλλωστε, ο συνεπής δάσκαλος καλεί στο σχολείο τον γονέα προκειμένου να αντλήσει πληροφορίες για τον μαθητή αλλά και για τον γονέα, προκειμένου να βοηθηθεί ο μαθητής. Με το να κάνουν τις σχολικές εργασίες, οι γονείς υπερπροστατεύουν και υποκαθιστούν το παιδί, μετατρέποντάς το σε ένα είδος μαριονέτας. Δυστυχώς, πολλές φορές πρυτανεύει στους γονείς, όχι μόνο η άγνοια, αλλά και η τάση της απόρριψης της έννοιας αγωγή του νέου ανθρώπου, σαν να είναι αυτή που θα τον εμποδίσει να προκόψει μέσα στην κοινωνία μας. Έχουν θαμπωθεί από την αριθμολαγνεία και την τεστομανία του εκπαιδευτικού συστήματος και αδυνατούν να διακρίνουν την αλήθεια πίσω από τους στατικούς μύθους. Το κάνουν να νομίζει ότι επιτυχία και ευτυχία είναι μόνο αυτά και του εμπνέουν το φόβο για τη μοναξιά της αποτυχίας. Κρυμμένη είναι η ευτυχία, μόνο μέσα στον πραγματικά μορφωμένο άνθρωπο.

Μήπως φορτώνουμε τους μαθητές με πληθώρα σχολικών εργασιών και τους στερούμε το παιχνίδι;

Παιδί, παιδεία, παιχνίδι, σαφής η ίδια ρίζα που συνδέει αυτές τις τρεις λέξεις, δηλαδή τον άνθρωπο, τον πολιτισμό, τη δημιουργική έκφραση. Σε χώρες με υψηλά παιδαγωγικά στάνταρς μέρος της μάθησης στο σχολείο γίνεται μέσα από το παιχνίδι. Τότε είναι που τα παιδιά μαθαίνουν καλύτερα και ευκολότερα, γιατί μαθαίνουν βιωματικά. Και μάλιστα τελειοποιούν τη βιωματική μάθηση σταδιακά, χωρίς να κάνουν απότομες αλλαγές ή μετατροπές των παιδαγωγικών συστημάτων. Στην Ελλάδα της στρέβλωσης και της διαστρέβλωσης οι ειδήμονες των Επιστημών της Εκπαίδευσης έφεραν την μία μεταρρύθμιση μετά την άλλη στέλνοντας πάντα τον λογαριασμό στα παιδιά. Έτσι εκείνα στερούνται το παιχνίδι, στερούνται το οξυγόνο της ψυχής τους, αλλά είναι φορτωμένα με μία τσάντα βαρύτερη από το σωματικό τους βάρος. Το ίδιο φορτωμένος είναι και ο χρόνος τους.

Τι συμβαίνει όμως στην πράξη όταν το παιδί επιστρέφει στο σπίτι και κάθεται να μελετήσει τα μαθήματά του; Ρωτήσαμε τη Μαριλένα Μάκρη, μαμά μαθήτριας της Β΄Δημοτικού να μας πει πώς αντιμετωπίζει τη διαδικασία διαβάσματος της κόρης της και κατά πόσο εμπλέκεται ενεργά στις σχολικές εργασίες της μικρής. Μας εξήγησε ότι η μικρή “καθημερινά διαβάζει περίπου 45 με 60 λεπτά καθώς βρίσκεται και σε μικρή εκπαιδευτική βαθμίδα. Το σχολικό πρόγραμμα της μικρής όταν επιστρέφει στο σπίτι δεν είναι βαρύ αλλά κινείται οριακά σε μια λεπτή γραμμή καθώς η αντιγραφή, το φυλλάδιο που τυχόν θα έχει, η ανάγνωση, τα μαθηματικά και τυχόν άλλη εργασία είναι σχετικά πολλά για ένα παιδί μόλις 8 ετών”. Στην περίπτωση του παιδιού της κας Μάκρη “Το διάβασμα γίνεται πότε με το μπαμπά και πότε με μένα αλλά είναι ξεκάθαρο από μέρους μας ότι δεν είμαστε

εμείς οι δάσκαλοι. Είμαστε κοντά στο παιδί στα πρώτα στάδια της ένταξής του στη σχολική ζωή, για να το υποστηρίξουμε και να το καθοδηγήσουμε για το πώς πρέπει να μελετά καθώς στόχος μας είναι η σταδιακή αυτονόμησή μας από τη μελέτη.Θα ελέγξουμε τις εργασίες που έχει γράψει το παιδί, θα εντοπίσουμε τυχόν λαθάκια αλλά θα προσπαθήσουμε να παρακινήσουμε το παιδί να δει μόνο του σε ποια σημεία έχουν γίνει ορθογραφικά λάθη ή παραλείψεις, σε μια προσπάθεια το παιδί να αυτοδιορθωθεί. Βέβαια, αν δω ότι το παιδί το κάνει συχνά αφήνω το λάθος σκόπιμα χωρίς να το διορθώσουμε για να το δει η δασκάλα και να της το εξηγήσει καλύτερα."

Όπως μας εξήγησε είναι απόλυτα υπέρμαχος της άποψης ότι οι ρόλοι του δασκάλου και του γονιού θα πρέπει να είναι απόλυτα διακριτοί. Εξάλλου, η σχολική πρόοδος του παιδιού είναι αρμοδιότητα της δασκάλας, η οποία αν διαγνώσει μια δυσκολία στο παιδί είναι εκείνη που θα εξηγήσει στους γονείς τι ακριβώς πρέπει να κάνουν έτσι ώστε να βοηθήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το παιδί τους στη μελέτη. Η κα Μάκρη τόνισε ότι ο γονιός είναι υπεύθυνος για την γενικότερη πρόοδο και καλλιέργεια ηθικών αξιών και αρετών στο παιδί. Είναι δίπλα στο παιδί όχι για να του διδάξει Γλώσσα και Μαθηματικά αλλά πώς θα γίνει σωστός και υπεύθυνος άνθρωπος.

Ερωτηθείσα για το πώς αντιμετωπίζει τυχόν απορία του παιδιού ή δυσκολία αφομείωσης του μαθήματος που δίδαξε η δασκάλα η κα Μάκρη απάντησε ότι :"Ρωτάω πάντα το παιδί πώς τους το δίδαξε η δασκάλα, κοιτάω το βιβλίο για να καταλάβω τη προσέγγιση που πρέπει να ακολουθήσω και εν συνεχεία προσπαθώ να το εξηγήσω στο παιδί όσο καλύτερα και εύληπτα μπορώ. Βέβαια, γνωρίζοντας ότι τα σχολικά βιβλία έχουν αλλάξει σε σύγκριση με αυτά που υπήρχαν στα δικά μου σχολικά χρόνια προσπαθώ να κρατώ μια ισορροπία στο τι θα πω και στο πώς θα εξηγήσω κάτι στο παιδί. Πάντως σε γενικές γραμμές προτρέπω το παιδί να ρωτάει τη δασκάλα, θέλοντας αφενός να της δείξω ότι αυτός είναι ο ρόλος της εκπαιδευτικού και αφετέρου να καταστήσω σαφές στο παιδί ότι και εγώ ακολουθώ και ακούω αυτά που λέει η δασκάλα, γιατί εκείνη ξέρει καλύτερα από όλους μας".

Τι γίνεται όμως όταν το παιδί χρονοτριβεί, δεν έχει πολλή όρεξη και διάβασμα; Επεμβαίνει στο να βοηθήσει το παιδί να επιταχύνει τη διαδικασία ή το αφήνει να κάνει μόνο του τις υποχρεώσεις; Η κα Μάκρη είναι ξεκάθαρη: "Μόλις γυρίσει το παιδί από το σχολείο, τρώει, ξεκουράζεται και αρχίζει το διάβασμα. Της βάζω όριο μέχρι ποια ώρα θα διαβάσουμε αλλά ακόμα δεν το τηρούμε αυστηρά γιατί είναι ακόμα μικρούλα και δεν έχει απόλυτη συναίσθηση της διάρκειας του χρόνου. Βέβαια πολλές φορές το διάβασμα αργεί γιατί δεν κάνει καλά γράμματα οπότε της τα σβήνω και τα ξαναγράφει καλύτερα. Είμαι σίγουρη ότι θα έρθει η στιγμή που θα

καταλαβαίνει το ωράριο διαβάσματος της και δεν θα αργοπορεί. Πάντως σε καμία περίπτωση δεν θα έκανα τις ασκήσεις και τις εργασίες του παιδιού για να την απαλλάξω από τις υποχρεώσεις της. Είναι κάτι που έχει καθήκον να φέρει εις πέρας και δεν είναι δική μου δουλειά να της κάνω τη ζωή πιο εύκολη, υποκαθιστώντας την.”

Πηγή: infokids.gr